

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEGOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE

POJEDINI BROJ Kr. 4.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 150. — ZA INOZEMSTVO Kr. 240
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 20.

Šibenik, 20. svibnja 1922.

God. II.

Pribičevićev direktor.

Pribičevićev direktor g. Dušan Manger opet se pojavio. Ustaje protiv odluke episkopata, da se u crkvama na državne blagdane ne drže govori. Postavlja se u pozu sudije i misli, da može davati lekcije katoličkom episkopatu. On je dakako uvjeren, da je biskupe u ovome vodila politika, a ne interesi vjere i Crkve. On je još vidio, kako svi biskupi idu korporativno u župski ured sv. Marka i u redakciju „Narodne Politike“. On je čuo dapače i što su govorili. Još mu jedno treba: da se zaputi u Rim i da u Vatikanu protestira protiv zaključaka biskupske konferencije!

G. Manger je previše smion, kad indirektno predbacuje episkopatu, da ga u radu ne vode vjerska i crkvena načela, nego načela čisto politička. G. Manger identificira katoličku akciju sa politikom, i ako je mogao pročitati u zaključcima biskupske konferencije, da katolička akcija mora i unaprijed biti razlučena od politike.

Biskupi sigurno ne će štavati razjašnjenja g. Mangeru, zašto stvaraju koji zaključak i koji su ih motivi pri tome vodili. To neka dobro upamti.

Znajte i to, g. Dušane, da „Narodna Politika“ nije organ biskupa, nego jedne političke stranke, koju ne uređuje niko sa kaptolske kurije. Nju uređuju urednici - svjetovnjaci, koji imaju točnu načelnu orijentaciju u politici i jedan stalni politički program iz uvjerenja. Oni ne znaju mijenjati političke stranke radi ličnih interesa, kao što vi to umijete. Vi ste bili pri-

stašom one političke stranke, kojoj je glavni organ „Narodna Politika“, kad ste mislili, da će vam ta stranka ispuniti vaše lične težnje i udovoljiti vašoj poznatoj ambiciji. Onda ste uskočili u demokrate, pa vam je Pribičević ispunio sanje i tako postadošte direktorom ženske realne gimnazije u Splitu.

Naši biskupi, a i čitavo svećenstvo, nebrojeno su puta dokazali, da ljube svoj narod i državu; pa im ne treba vaše priznanje. Oni su bili čuvari narodnih prava i svetinja i onda, kad ste vi po Splitu držali oduševljene govore u slavu i čast raznih austrijskih ličnosti i kad nijedan c. k. odbor, proslava, banket... nije mogao biti bez vas.

Jednako kao što ste se dodvoravali c. k. namjesniku Attems, raznim c. k. nadvojvodama, ministrima i generalima, dodvoravate se i danas kr. ministru Pribičeviću. Postali ste direktor, pa što hoćete više! Ne znamo, jeste li sposobni za to mjesto, ali smo uvjereni, da za više mjesto nijeste sposobni.

Budite dakle zadovoljni s onim, što ste od Pribičevića dobili i uživajte u idili direktorskog zvanja. Vaše su lekcije suvišne. Inače bit ćemo prisiljeni prolistati „Smotre Dalmatinske“, donijeti vašu vjernu fotografiju prema „Smotri“ i prema vjerodostojnim licima, koja vas dobro poznaju. Tu ćemo fotografiju poslati na dar vašemu Pribičeviću, da je uokviri i izloži u ministarstvu prosvjete.

Polazak sinjskih Alkara u Beograd.

(Posebni dopis „Narodne Straže“.)

SINJ, 10. svibnja 1922.

Približava se dan vjenčanja Kralja Aleksandra. Sve se sprema, da uveliča to slavlje. Vlada je već stvorila nacrt i kupi iz sve kraljevine četu odabranih na poklon Njegovom Veličanstvu. Nažalost čujemo, da je na državne troškove pozvala i Alkare iz Sinja u Dalmaciji. Cijela javnost mora znati, koji su to ljudi, jer bi bila ljaga na Pripravnom Odboru, kad bi pripustio na kraljevske svečanosti one, koji su bili siup crno-žute austrijanštine u Dalmaciji, kako je to opisao i dokazao temeljito i nepobitno sudski savjetnik u Sinju Zvonko Mrkušić u „Novo Doba“ 1920. br. 180.

Za bolji dokaz tomu iznosi se na javnost ova osmrtnica, koju je izdalo Alkarsko Društvo prigodom zadušnica za pok. Ferdinanda, austrijskoga prijestolonasljednika:

Nad preranim grobom
Njegove Carske i Kraljevske Visosti
Nadvojvode nasljednika prijestolja
FRANJE FERDINANDA
i
Prejasne Mu Supruge
VOJVOTKE SOFIJE HOENBERG

Uzor dobrote, plemenitosti, ljubavi, uma i volje; neumorni trudenik na polju napretka, slave i veličine naroda Naše silne Države; jaki ogranak Slavno Vladajuće Dinastije; mlad, poletan, pronicav, ustrajan, pun plemenitih snova; najmilija nada naroda, Carstva i Prejasne Dinastije pade sa svojom uzornom suprugom od zločinačke, ubojne ruke, koja, željna plemenite krvi, ugasi time Sjajnu Zvijezdu što je preblago svijetlila na Našem obzorju.

VITEŠKO-ALKARSKO-SINJSKO
DRUŠTVO

koje, kao historična narodna ustanova, u Njemu gledaše svog budućeg moćnog zaštitnika, danas, raskidana srca, tuguje nad Njegovim grobom; tuguje nad grobom Njegove Uzorne Supruge; tuguje nad onim grobom, nad kojim eviše obožavana Njihova dječica, lišena roditeljske uzorne ljubavi, nad kojim plače Njegovo Carsko i Kraljevsko Apoštolsko Veličanstvo Naš Obljubljeni Sijedi Vladar i svi narodi našeg moćnog i prostranog Carstva
Oštri mač ranio je Svijetli Vladarski Dom!

Viteško - Alkarsko - Sinjsko - Društvo
uz osjećaje sinovske ljubavi, ođanosti i nepokolebive lojalnosti i vjernosti prama Slavno Vladajućem Domu, šalje pred Prijestolje Višnjeg Boga tople molbe za upokoj plemenite duše Njihove Visosti Frana Ferdinanda i Sofije Hohenberg.

U Sinju, dne 4. srpnja 1914.

Viteško-Sinjsko-Alkarsko-Društvo.

Iznijeli smo ovaj crni dokumenat iz austrijske prošlosti sinjskih Alkara, koji misle, da će se njihov zločin zaboraviti zato, što su stupili u demokratsku stranku. Svi naime Alkari su demokrati i fašisti!

Vlada prema katoličkoj Crkvi.

(Predstavka jugoslavnskog katoličkog episkopata vladi.)

Sa zborovanja kat. episkopata, koje se držalo u Zagrebu od 24. do 29. IV. o. g. odaslana je kralju, predsjedništvu ministarstva te ministarstvu vjera ova predstavka:

„Kad smo ono s tolikim oduševljenjem i radošću pozdravili osnutak naše ujedinjene domovine, vjerovali smo, da će se u njoj kao ravnopravna braća jednako voljko i zadovoljno osjećati kako Srbin tako i Hrvat i Slovenac, a poimence smo držali, da katolička Crkva ne će nigda imati razloga potužiti se, da se zapostavlja ili pače ugrožava sloboda njezina života i djelovanja. To nam se i poručivalo od najuglednijih lica i najviših mjesta, a mi smo to rado vjerovali, jer smo znali, da je samo jednakost i ravnopravnost — a ovo čini zadovoljstvo svih državljana u državi — jedini pouzdan osnov napretka i sreće, i jer smo držali, da to znadu i oni, koji upravljaju udesom naše države.“

A šta bi!

Nije naš posao, da se bavimo politikom kao takovom, ali kao ocevi i pastiri svojih katoličkih vjernika ne možemo, a da ne dađemo oduška teškom bolu srca svoga, što ga osjećamo gledajući, kako se državna politika tako provodi, da se jednakopravna braća sve više otuđuju, odvajaju i omražuju, tako da se sve više razvajaše jaz između njih, te se već sve češće ponavljaju kobne riječi o amputaciji i separaciji. Ovoga nijesmo smjeli prešutjeti, jer kao što su uopće crkveno-politička pitanja i državno-politički odnošaji u nekoj zemlji u uzajamnoj vezi i ovisnosti, tako držimo, da je današnje jađno stanje katoličke Crkve u našoj državi nezreo plod nezdravih općih političkih odnošaja u zemlji. I kogod iskreno ljubi ovu našu ujedinjenu domovinu, ne smije se samo zadovoljiti s boli u srcu, već mora i poraditi, da se te prilike poprave. Mi biskupi, od Boga postavljeni pastiri svog stada, nijesmo prestali upozoravati kraljevsku vladu na nepravde, povrede i krivice, što se nanose Crkvi

Neka sada razboriti ljudi presude, što se ima držati o sinjskim Alkarima, koji su ovako ropski metanicali pred krvnikom našega roda, a danas teroriziraju mirne građane i grade se najvećim Jugoslavenima, oni, koji su bili zaguljeni austrijanci. Mi samo pitamo: ima li koga, da spriječi ovoliku sramotu, da oni, koji su išli na slavu Festzuga i sprovod Franje Josipa u Beč, sad dolaze na slavu vjenčanja našega Kralja u Beograd, koji je ona Austrija, kojoj su oni bili najvjerniji sluge, do temelja opljačkala i uništila. Ne, Alkari su nedostojni, ne smiju stupiti na naše narodno slavlje. To traži čast naroda i čast Njegova Veličanstva!

Posmatrač.

katoličkoj, a i to je jedan od bitnih razloga nezadovoljstva Hrvata i Slovenaca. Svjedoci su našega mara mnoge naše predstavke, koje su skoro sve ostale bez uspjeha, a velika većina njih k tome i bez svakoga odgovora. Ljubav za domovinu i narod ipak nas sili, da u ozbiljnoj ovoj predstavi u kratko ponovimo naše dosadašnje nastojanje oko ozdravljenja crkveno-političkih prilika u zemlji — koje su očito neprijateljske Crkvi katoličkoj, što bi bitno doprinijelo i ozdravljenju državno-političkih prilika u domovini. Dodajemo samo uke nove stvari.

1. Kulturni program kraljevske vlade, čini se, ide izravno za tim, da se kršćanski značaj nastave upravo uništi. To se najprije jasno pokazalo u Bačkoj, Banatu i Baranji, gdje su se katoličke konfesionalne škole redomice zatvarale, zgrade se otimale, pak i privatne zgrade katoličkih redova upotrijebile za državne škole, a siromašne redomice iz njih izgonile; svećenstvu se ulaz u škole sasvim zabranio, t. j. škole su u potpunom smislu lajicizirane. — Zagrebački nadbiskup i drugi biskupi su se ponovno odlučno zalagali za to, da se te nepravde dokinu, a i jugoslavenski episkopat obratio se energičnom predstavkom iz svoje skupne sjednice od 4. maja 1921. br. 5., onda uži odbor Episkopata iz sjednice od 23. rujna 1921. br. 33., za tim 13. januara 1922., gdje se iznose i konkretni predlozi, kako bi se u sporazumu s katoličkim Episkopatom mogla stvar urediti, dok se ne donese novi školski zakon.

Na sve ovo došlo nam je jedino rješenje ministarstva prosvjete od 18. oktobra 1921. br. 47.056., u kojem nam se kaže, da je sve učinjeno na osnovu zakona o narodnim školama od 19. aprila 1904. kraljevine Srbije, koji je rješenjem ministarskog savjeta od 20. aug. 1920. br. 10.030 primijenjen Bačkoj, Banatu i Baranji. Ne ćemo pitati, je li bilo potrebno školski zakon kraljevine Srbije primjenjivati novim krajevima, u kojima su sasvim

druge prilike, a zakoni treba da odgovaraju potrebama i prilikama, već ćemo samo jedno istaknuti. I po tom zakonu dopuštene su privatne škole, kako spominje i ministarsko rješenje, i sve bi katoličke privatne škole jamačno bile spremne udovoljiti svim propisima zakona, da su bile na to upozorene. Dapače sestre u Velikom Bečkereku zamolile su dozvolu, da za 14 tisuća katolika mogu zadržati svoju školu, koju ondje vode već 42 godine. te su se izjavile spremnima ispuniti sve uvjete, koje odredi ministarstvo, pak su dobile rješenje: „Ministarstvo prosvjete ne drži potrebnim, da dade dozvolu za opstojanje toj katoličkoj školi, jer da u Vel. Bečkereku imade državna škola, a njegov da je princip ne dozvoljavati ni konfesionalnih ni narodnosnih škola“ — a ipak je to isto ministarstvo u tom istom gradu dozvolilo za 1200 židova konfesionalnu židovsku školu.

Međutim ovo nam je iskustvo vrlo dragocjeno za prosuđivanje novog školskog zakona za pučke škole, koji je izradio odbor. Tu se proglašuje kao vrhovno načelo, da je sva pučka nastava državna (čl. 2.) i sve predmete, pak i vjeronauk, imade predavati samo državno učiteljstvo (čl. 51.) knjige za vjeronauk odobrava ministar vjera (čl. 53.), privatne škole mogu se osnivati samo ondje, gdje nema državne škole. Ima se dakle isto očekivati u čitavoj kraljevini, što se sad dešava u Bačkoj, Banatu i Baranji.

U ime katoličkog Episkopata najodlučnije su osobno i posebnom predstavkom od 14. januara 1922. u Beogradu prosvjedovali protiv ovih načela osnove predsjednik užega odbora sa članovima drom A. Jegličem i mgrom A. Akšamovićem. Odgovora nijesmo dobili nikakova, ali zato se javlja u novinama, da će ta ista osnova doći u raspravu u skupštini. Mi ne možemo negoli ponoviti ono, što je rečeno u toj predstavi: „Katolička Crkva i katolički roditelji ne mogu se nikada odreći svojih prava, pak će morati u najodrešitiju i najoštriju borbu za slobodu nastave...“, je li pak takva borba nama potrebna, je li za našu mladu državu korisna, o tom ne treba da govorimo“.

(Nastavit će se.)

Širite dobru štampu!

.. PODLISTAK ..

ERNEST HELLO:

Protivurijetije odmetnika od Crkve.

Svi, koji su zabcili crkveni auktoritet, prigovaraju Crkvi zbog nasilja. A s druge strane duboko protivurijeteci sami sebi ističu, da je Crkva mrtva.

Općenito je istinito, da silnik, kad umre, više ne tlači. No protiv Crkve iznose dvije protivurijetne stvari: da je od nekoliko stoljeća mrtva i da sapinje XIX. stoljeće.

Trebalo bi jedamput o tome biti na čistu.

Je li mrtva, ne muči vas. A muči li vas, nije mrtva. Mnogo su se smijali onima, koji vjeruju, da će se moderno društvo dati buniti u svojim poslovima te slušati glas Svetog Oca. Ipak to moderno društvo, tako porugljivo i tako zaposleno, samo se hvasta, kad tvrdi, da ne će slušati. Kad govori sveti Petar, mogu napadati, koliko hoće, ali ne mogu ne slušati. To bi bilo ipak ponosnije, ali nitko nije dovoljno bogat, da bi si dozvolio tu objest.

Rad poslanika Pučke Stranke.

Proti trošarini na grožđe. 15. ov. mj. na sjednici financijskog odbora raspravljalo se o izmjenama zakonskog prijedloga o trošarini. Između ostalog predložena je i trošarina na grožđe za mjesta, podložna plaćanju trošarine na vino. Tome prijedlogu najodlučnije se usprotivio nar. poslanik dr. Dulibić.

On je istaknuo, kako bi Dalmacija ovom novom odredbom bila upropašćena i lišena blagodati, koju joj je dao zakonodavni odbor. Dalmacija bi naime tada plaćala dvostruku trošarinu: pri uvozu grožđa i kad se troši. Istakao je još, kako vinogradari u Dalmaciji imaju konobe u gradu i kako tamo moraju grožđe uvoziti. U samom Šibeniku ima 70% vinogradara, koji bi ovom novom trošarinom na grožđe silno štetovali. Stoga je predložio i tražio, da se ova stavka sasvim briše. Financijski je odbor nakon kratke rasprave primio prijedlog dra Dulibića, da se ova odredba sasvim briše. Tako hvala odlučnom nastupu dra Dulibića demokratska vlada nije nametnula dalmatinskim vinogradarima i trošarinu na grožđe.

Pošumljenje Dalmacije i Hercegovine. Na osnovu traženja nar. poslanika dra Dulibića, ministar će šuma i ruda sa općinskim vlastima u Dalmaciji i Hercegovini pristupiti pošumljenju Dalmacije. Općine će morati na sebe primiti sve radove.

Za gradnju ličke željeznice. Za slugom neumornog nastojanja i zauzimanja nar. poslanika dra Dulibića ministarstvo saobraćaja odredilo je 3 milijuna dinara za gradnju ličke željeznice.

Za financijske namještenike. Kad se 15. ov. mj. u financijskom odboru raspravljalo o zakonu o financijskoj kontroli, u ime Jugoslavenskog Kluba prosvjedovao je nar. poslanik Štulf protiv prevelikog broja kontrolnih organa u provinciji. Tražio je, da se ukine za državu sramotna praksa, da financijska uprava ne plaća po čitavu godinu namještenicima punih troškova i što se otpuštaju u nekim krajevima države stariji činovnici, a dolaze novi, pa se samo povećaje broj osoblja. Komandant financijske straže odgovorio je, da će se putni troškovi odmah isplaćivati i da će otpu-

šteni financijski organi biti po novom zakonu primljeni, čim budu otpušteni Wrangelovci.

Za potrebe poštanske službe u Dalmaciji. Za pretresa budžeta ministra pošta i brzojava u financijskom odboru uzeo je riječ poslanik Jug. Kluba Vladimir Pušenjak. On je istaknuo, da se reducira odviše veliki broj činovnika i izrazio bojazan, da će to biti na štetu poštanskog prometa, osobito u nekim krajevima, gdje su poštanske prilike vrlo slabe. Pobio je tvrdnju referenta, da su troškovi poštanske službe u Dalmaciji preveliki. Spomenuo je, kako su u Dalmaciji vrlo slabe veze radi udaljenosti mjesta. Slaba veza kopna sa morem uzrokom je, da su troškovi nekoliko puta veći nego u drugim pokrajinama.

Iz katoličkog svijeta.

O glagolici, glagolskom misalu i hrvatskom obredniku. Naknadno saznajemo za ove potankosti i zaključke zadnje konferencije jug. kat. episkopata u Zagrebu o gornjim vrlo važnim pitanjima. Znamo, da će to zanimati našu dalmatinsku javnost, pak ih zato i registriramo.

U raspravi je naime istaknuto, da je uvođenje slavenskog jezika u liturgiji ustanova, koja se ima urediti konkordatom između Svete Stolice i države SHS., kako je to precizno bilo određeno u 11. članku konkordata Svete Stolice sa bivšom kraljevinom Srbijom u g. 1914. Obzirom na to, što predstavnici naše države još ništa nijesu učinili, da se sklopi konkordat, a s druge je strane neodgovorna potreba, da se uredi liturgični život Crkve, smatraju biskupi svojom dužnošću, da povedu akciju oko uređenja liturgijskih knjiga na slavenskom jeziku te zaključuju: a) od Sv. Stolice će se ishoditi, da se pitanje glagolice povjeri Sv. Zboru za istočnu crkvu; b) da se novi glagolski misal štampa u Rimu; c) da se zamole msgr. dr. Frane Bulić, kao naš priznati učenjak, i dr. I. Vajs, čuveni stručnjak, da preuzmu poslove oko izdanja glagolskog misala. Nadalje je zaključeno, da se na prošlogodišnjoj konferenciji izabrani odbor za izdanje hrvatskog obrednika za čitavo područje SHS. proširi. Tako sada ima 12 lica u tom odboru. Osim toga je zaključeno, da se međutim, dok dode do izdanja novog hrvatskog obrednika, izdade stereotipno izdanje iz sadnjega Strossmayerovog obrednika.

šta pogreške, koje je počinilo u sjeni. A uspomena na tminu, mjesto da provali u jalovom proklinjanju, pruža obilnu gorkost kajanja s privlačivošću djelotvorne milosti.

Kako dakle buntovnici, kako slobodni mislioci, kako svi ti, koji viču o smrti katolicizma, ne nalaze u svom ponosu ili u svojoj novoj vjeri nešto zaboravi?

To dolazi odatle, što je njihov ponos neistinit i što nemaju nikakve nove vjere. Štaju uprav onu vjeru, koju ne će. Štaju je štovanjem tim istinitijim, što je to njihovo štovanje nesvesno i nezahvalno. To štovanje sastoji u tome, da ne mogu bez nje mirno živjeti.

Nitko ne zna, koliko je vjere u srdžbi, kojoj je predmetom Crkva.

Zašto dakle taj bijesni krik, kad je tako lako ne slušati? Nije lako ne slušati i biti miran!

Htio bi ušutkati njezin gospodujući glas. Budući da je sveltadan, uznemiruje ga; pronomi ga, muči ga i ne da mu spavati.

Čovjek, koji se odmetnuo od Crkve, ne može mirno reći: Crkva je prestala živjeti. To govori smetenim glasom, da na čas doda: Crkva me pronomi.

ČUDNE STVARI.

Radi blizine neprijateljske granice i državnog ugleda nerado se osvrćemo na nekorektnosti i rdav postupak, kojim se često susreće građanstvo kod pojedinih vlasti i ureda. Zato smo se više puta na vlastitu štetu oglašili pritužbama pojedinih građana i prelazili preko njih.

No stvari, koje se znaju događati na mjesnom poreznom uredu, znaju biti takve naravi, da preko njih nije moguće preći ni uz najbolju volju.

Svakako je nečuveno, što nam ovih dana pripovijeda jedan građanin. On je kupio kuću još u mjesecu listopadu prošle godine, napravio bilježničko pismo i, kako su već ogromne takse za ovakve pravne akte, dao se na posao, da zasluži potrebnu svotu. Trebao je 10 mjeseci rada za tu svotu i kad je došao da plati taksu, dobiva odgovor, da tim nije sve uređeno. Nije platio, kažu mu, tu taksu kroz 15 dana iza sklopljena bilježničkog pisma, kako je propisano, te mora platiti globu. I tu mu uvaženi gospodin onako na oko udari globu, da bi u boljim prilikama tom svotom mogao kupiti još jednu takvu kuću. Kada je upitao pismenu odluku o toj globi, odgovara mu, da oni to ne daju, oni to ne mogu dati.

Ovo je postupak, kakvi se možda danas ni u Albaniji ili Turskoj ne događaju. Preporučili bismo uvaženom gospodinu, da malo bolje prouči dahnaredbe, na koju se pozivlje, ako ne će da si tim dade svjedožbu, da je za službu u gornjim zemljama. Ovi naši krajevi nijesu naučni na ovakvo globljenje sa strane činovnika. Ako je pak on naučan na ovakvu praksu, preporučili bismo mu, da zatraži premještenje u Makedoniju ili Sandžak.

Sigurni smo, da će i naši narodni poslanici u Narodnoj skupštini najoštrije prosvjedovati protiv ovom nečuvenom globljenju naših građana.

Sporazum s Italijom.

Kako saznajemo pri zaključku lista prema zadnjim vijestima iz Genove izgleda, da je napokon postignut sporazum s Italijom glede izvršenja rapskog ugovora i ispražnjenja treće zone arbitražom Lloyd Georgea. Pojedini još nijesu poznate. Treća zona Dalmacije i Sušak imali bi se odmah ispražniti, a Baroš pripasti nama.

Tko ga pronomi, nije Crkva, nego potreba, koju ima od nje. Nju čini odgovornom za viku, kojom je njegov duh traži.

Crkva ga stiska kao uspomena na veliku zapuštenicu. Ili ona govorila ili šutjela, prigovara mu naizmjenice i njezin govor i njezina šutnja, jer je i njezin govor i njezina šutnja za nj jednakom optužbom, najriječnijom, najgroznijom optužbom, optužbom zbog izdane ljubavi.

Čovjek se može opiti sam sobom, ali ne može sam živjeti. Tako je malen, da je zaljubljen samo u sebe, ali je tako velik, da nalazi mir jedino u Bogu.

Kad bi se odmetnik odvažio sići u dubine svoje nutrine, vidio bi, da u svom buncanju traži najosobitiju i najnemogućiju od utjeha, pronomi sa strane izdane Crkve. Kad bi se odvažio, rekao bi:

„Zašto se ne ćeš da odreče svoje mudrosti i da se prilagodiš momu ludovanju i tako ga posvetiš? O istom slatka i nepopustljiva, koju mrzim iz svih sila, jer si slatka i nepopustljiva, kad češ me zadovoljiti postavši svađljivom i bijesnom kao zabluda i kao ja?“

Naši dopisi.

Rogoznica, 16. svibnja.

(Stradanje ribara zbog štetnih naredaba pomorskih vlasti.) Amošnja pomorska vlast zabranila je ljetno ribanje svim onim ribarima, koji nemaju ljetnih gustih mreža („trata“). Kao što je i razumljivo, to je izazvalo veliko nezadovoljstvo i iznenađenje kod svih ribara, koji su se tim jedino i bavili od najmanjih nogu i tim prehranjivali sebe i obitelji.

Stari smo ribari i dobro znamo, da se u Rogoznici nije nikad niti se može ribati samo sa ljetnim gustim mrežama. Uvijek se ribarilo i s jednim i s drugim mrežama, kako i priroda mjesta traži. Ovu je zabranu mogla izdati samo osoba, koja je posve neupućena u pomorsko ribarstvo, jer je njom sasvim onemogućeno uspješno iskorišćivanje našeg morskog bogatstva.

Kako je svima dobro poznato, kao što u čitavoj Dalmaciji, tako se i mi nalazimo u teškoj prehrabenoj krizi, kakve davno ne pamtimo. I mjesto da se narodu, koji gladuje, hitno priskoći u pomoć ili bilo, kako izbavi ga se iz te teške nevolje, ovakvim čudnim zabranama onemogućuje mu se i ovo jedino sredstvo prehrane te otmilije zadnji zalogaj iz usta! To je žalosno i čudno!

Molimo stoga Pomorsku Oblast, da ovo pitanje što prije uredi na zadovoljstvo rogozničkih ribara, kojima je ovom zabranom nanosena velika nepravica i osjetljiva šteta. Neka nam se dozvoli ribanje, kako smo i dosada ribarili. Ujedno bismo preporučili Pomorskoj Oblasti da ubuduće pripazi, te nam pošalje ljude iskusnije, zrelije i upućenije, da s ovim upravljaju. Ako ih nema, neka se pusti samim ribarima, da upravljaju s tim, kao i dosad.

Ribar.

Domaće vijesti.

Zadružno predavanje u Primoštenu. Primoštenska Potrošna Obrtna Zadruga nam javlja, da ih je prošlih dana posjetio revizor Zadružnog Saveza gosp. F. Z. Donadini. 7. ov. nj. održao im je krasno predavanje pred brojnim zadrugarima i nezadrugarima, koje je bilo vrlo poučno za svakog štedišu i radišu težaka. Njegovo uvjerljivo razlaganje o koristi dobro vođenih zadruga, o potrebi prosvjete i načinu življenja nas seljana svima se jako svidjelo. Njegove zgodne naputke i savjete svi su primili k srcu čvrstom odlukom i voljom, da prema njima urede i uprave svoje življenje. Harni Primoštenci ne će nikad zaboraviti gosp. Donadini-a. I ovim mu putem izrazuju svoju iskrenu i najveću harnost.

Msgr. dr. Frane Bulić u Kopenhagenu. Prošlih dana otputovao je iz Splita u Kopenhagen vrlo naš učenjak msgr. dr. Frane Bulić, da kao predstavnik Jugoslavije prisustvuje na tamnomjerm medunarodnom kongresu arheologa.

Za uređenje opskrbe građanstva s vodom.

Općina je u općem interesu izdala sljedeći oglas na građanstvo, koji zamoženi donosimo:

„Svakome je građaninu vrlo dobro poznato, da gradski vodovod ne može više da djeluje onako, kako je djelovao otprije, radi neminovnog prirodnog istrošenja, te da po tome ne može da potpuno namiri potrebe grada u pogledu opskrbe vodom, tim manje, što se broj pučanstva u Šibeniku potrostručio kroz ovo blizu pol vijeka, otkad je vodovod izgrađen. Prilike

nijesu još takve, da bi se gradu mogla nametnuti teška žrtva za proširenje i pregradnju toga vodovoda, pa dok ne nastupe povoljnija za to vremena, građanstvo iz nužde mora da bude upućeno na što razboritije, omdjernije, dakle na što štedljivije upotrebljavanje vode, u prvom redu čuvajući se svakog i najmanjeg trošenja vode u suvišne svrhe.

Ali ni najveća štednja u točenju vode ne će pomoći, ako se to točenje ne udesi i ne raspoloži na način, koji će da zajamči opskrbu vode svim dijelovima grada i svim slojevima pučanstva. Racionalnim raspoređenjem sa-tova točenja dalo bi se tome zgodno doskočiti.

Zna se, da preko ljeta gornji spratovi kuća u gradu, pa i onih na nizini nemaju vode, a nemaju je uopće kuće, koje su sagrađene na uzvisini.

Ovoj nestašici uzrok je taj, što se odmah iz jutra, netom se vodovod gradu otvori, potroši mnogo vode za zalijevanje vrtova, uslijed čega u shraništu na Šupinu Poljicu voda brzo opane i više nema iz shraništa potrebitog tlaka u vodovodnu gradsku mrežu, koji bi omogućio tjeranje vode kroz cijevi, koje dosižu u gornje spratove kuća ili u kuće, koje su na uzvisini.

Drugi je razlog veliki potrošak vode na javnim česnama, kojima su vodarice prisiljene prilaziti, jer u kućama uslijed gorispomenute nestašice ne mogu da se prema kućnim potrebama vodom opskrbe.

Da se to spriječi ova općina ne može drugo nego da najživlje preporučiti svima onima, koji imaju točke u vrtovima, da bi se za zalijevanje povrća opskrbili barem dobrim dijelom potrebne vode na dan prije u večer, natočivši je u naročito suđe, pa da se tom vodom posluže za zalijevanje vrtova za rana jutra, t. j. kroz ono vrijeme, kad je građanstvu nužno, da se opskrbi vodom za kućne potrebe.

Na taj bi način dojedna kuća od 6 do 8 sati u jutro imala dovoljno vode, a vlasnici bi vrtova mogli da poslije osmog sata toče dalje vodu za vrtove.

Ovoliko se uvelike preporučuje svima onima, koji imaju točkove vode u vrtovima, jer na ovaj način mogu da imaju vode i oni i drugi građani, među kojima je i velika većina samih težaka.

Kako dalje zalazimo u ljeto, tako će se više osjećati oskudica vode, pa ovakva preporuka ne samo što je umjesna, nego je u općem interesu potrebna i ova se općina nada, da će naići na razumijevanje svih, kojih se tiče i da tako ne će biti primorana, da drugim sredstvima, koja ne bi njoj ni zanimanima bila ugodna, uredi opskrbu građanstva vodom.

Gradske vijesti.

Odlazak presv. biskupa. Presv. dr. Mileta jutros je u pratnji preč. kanonika Mirića parobrodom otputovao za Zadar, te će odatle prisdijeliti preko Jakina za Rim, da prisustvuje XXV. medunarodnom euharističnom kongresu.

Euharistični dan. Budući svi katolici ne mogu da osobno prisustvuju euharističnom slavlju u Rimu prigodom euharističnog kongresa, ali svi mogu da budu duhovno združeni u molitvi i klanjanju euharističnom Isusu, sv. Otac Papa Pio XI. izrazio je želju, da dan 28. tek mj. bude veliki euharistični dan po čitavom katoličkom svijetu. Prema želji sv. Oca presv. biskup je posebnom okružnicom naredio svećenstvu, da u šibenskoj bi-

skupiji i u onom dijelu zadarske, koji spada pod njegovu jurisdikciju, dan 28. tek. mj. bude osobito svečani dan, u koji će dušobrižnici sa svojim vjernicima što svečanije obaviti uru klanjanja Presvetom Sakramentu uz prigodni govor, te tako budu združeni u duhovnoj zajednici sa katoličkim svijetom.

General Dominikanaca u Šibeniku. U prošli petak stigao je u naš grad general Dominikanaca o. Ljudevit Theisslig, da obavi kanonički pohod mjesnog dominikanskog samostana. Rodom je Holandez, a bio je izabran prvotnim glavarom svoga reda g. 1916. Vršni sada kanonički pohod dominikanskog reda, pa je u tu svrhu došao u Dalmaciju. U Šibeniku se zaustavio do nedjelje, kad je željeznicom prisdijelio za Split. Osim splitskoga obači će još dominikanske samostane u Bolu, Staromgradu i Dubrovniku.

Zadušnice za pk. Karmelu Gargašević. Mjesna ženska građanska škola priredila je u utorak, 16. ov. mj., u varoškoj župskoj crkvi svečane zadušnice za pokoj duše pk. Karme Gargašević, nastavnice iste škole. Prisustvovalo im je cjelokupno učiteljstvo grada, predstavnici škol. vlasti, sve učenice žen. građanske škole i mnogi prijatelji i znanici pokojnice. Vjeroučitelj don K. Stošić održao je lijepo prigodno spomen-slovo. Mrtvaci je odar bio okičen svježim cvijećem, koje su donijele učenice i kolegice blagopokojne, a po službi Božjoj svaka od njih je uzela po stručak tog cvijeća za uspomenu. Za ovu prigodu učiteljstvo ženske građanske škole izdalo je lijepi sonet u čast mile im i nezaboravne drugarice.

Prisustvovanje na svadbi Nj. V. Kralja. Upozoravaju se svi oni, koji kane prisustvovati svadbi Njeg. Veličanstva Kralja u Beogradu, da moraju biti provideni posebnom legitimacijom, koju će im za tu svrhu izdati redarstveni odsjek kotarskog Poglavarstva u Šibeniku.

Zlodjela fašista u Vodicama. Dodatno k zadnjem dopisu o zločinima fašiste Šaina u Vodicama došla nam je do ruku jedna dopisnica, koju je spomenuti pisao iz Kaštel Starog 17. 5. svom prijatelju u Šibeniku, te mu među ostalim veli: „Napokon su me namjestili u Vuletina u Kaštela, sad dobro.... Ja dobro, dobro je, da su oni u zatvoru, a mi ovamo šetamo, Bilo bi dobro, da Vi s Vaše strane pišete Centrali, da mi se nadoknadi šteta i t. d.“ Radoznali smo, što će na ovo naš kolega „Demokrat“ i da li je i ovo plod „plemenitih i nesebičnih motiva“ te „čiste i nepokvarene duše“?

Zadružarski sastanak. Za ponedjeljak, 22. ov. mj., u 9 sati jutrom u Državnom Domu sazvan je zadružarski predjelni sastanak svih zadruga u šibenskom kotaru, koje su začlanjene u Zadružnom Savezu u Splitu.

U fond Proforskoga Društva prigodom smrti pk. Grge Andreisa dopirnio je direktor Ivan Belotti 10 din., a prigodom smrti pk. Karme Gargašević po 10 din, prof. Ljubomir Nardini, dr. Mirko Perković i prof. Jerolim Mirić.

Knjižnica „Pavlinović“. 7. ov. mj. poslije male stanke otvorila se ponovno ova prva i objubljena naša narodna gradska knjižnica u svojim novim lijepo uređenim prostorijama u Glavnoj ulici (kraj „Javne dobrotvornosti poviše Drogarije Vučić). Knjižnica posuduje knjige subotom od 6—7 sati na večer mladeži, a srijedom i nedjeljom isto od 6—7 sati na večer ostalim članovima i članicama.

Mjesnom „Filharmoničnom Društvu“ darovao je: Ivan Merlak din. 20 da počasti uspomenu Milke ud. Delfin i din. 20 da počasti uspomenu Luke Belamarića te Bruno Merlak din. 20 da počasti uspomenu Dragutina Baraća. — Uprava im harno zahvaljuje.

Pretplatnicima u okupiranom području. Dosad smo i za okupirano područje, kao što i za tužemstvo, svu poštarnu za šiljanje našega lista plaćali u gotovu. Zato smo i slali list bez poštarskih biljega. Budući talijanske pošte u okupiranom području ne priznaju više ovaj način plaćanja poštarine, te su nam povratile sve brojeve od 1. svibnja unaprijed, ošad ćemo unaprijed morati lijepiti biljege i na poštu za okupirano područje, kao da je inozemstvo. Svim pretplatnicima poslat ćemo ponovno brojeve, koje nam je pošta povratila. Koji ih slučajno ne prime, neka ih reklamiraju. Ako dakle nijesu primili posljednje brojeve „Narodne Straže“, krivnja je na talijanskim poštam, koje su nam list vraćale. Molimo pretplatnike, da to uvažavaju.

Porez na poslovni promet. Poreska Kotarska Vlast u smislu zakona 31. I. 1922. o porezu na poslovni promet te u smislu odredaba čl. 10. pomenutog zakona pozivlje sve one obvezanike, koji do danas nijesu podnijeli propisanu prijavu i platili odnosni porez za posljednje tromjesečje 1921. god., da to učine kroz rok od 8 dana, računajući od dana obnarodovanja ove obznanje. U slučaju, da poreski placir ne podnesu knjigu obavljenog prometa, poreski će odbor u smislu člana 12. i 13. odnosnog zakona sam odrediti sumu obavljenog prometa.

Otvorene bašče „Hotel Kosovo“. U nedjelju 21. o. mj. vlasnici „Hotel Kosovo“ otvaraju svoju novu uređenu bašču, koju su zbilja uredili u velegradskom stilu i snabdjeli najmodernijim komforitima.

Na veoma ukusnoj pozornici koncertat će gradska filharmonija, a nastupit će i pjevački zbor. Za vrijeme odmora prikazivat će se najinteresantniji kinematografski snimci i baš prigodom otvorenja davat će se znameniti film „Svesokolskog sleta u Pragu“.

Kako čujemo; vlasnici su se pobrinuli, da tijekom ljetne sezone angažuju razne družine za umjetničku zabavu, a splitsko kazalište nastupit će sa nekoliko umjetničkih večeri i to već 25. o. mj.

Mi, uistinu, u našem gradu nijesmo do sada imali takovih otvorenih proslorija, u kojima se građanima mogla pružiti umjetničkom zabavom ožbiljna raznodna, pa obzirom na to i na moderni uređaj, treba pohvaliti nastojanje vlasnika „Hotel Kosovo“.

Javna zahvala.

Smatram svojom svetom dužnošću, da ovim putem zahvalim gosp. *dr. J. Pasini-u*, liječniku-prvencu Bolnice u Šibeniku, na njegovom zauzimanju i susretljivosti, koju je pokazao ne žaleći truda ni napora, da spasi život mojoj supruzi, koja je bolovala od teške rak-rane.

U ime svoje i svoje supruge zahvaljujem mu uz vruću želju, da ga Bog pozivi na korist trpećeg ljudstva, za koje se on toliko zauzimlje.

U Murteru, 12. svibnja 1922.

Juraga Stipe.

Prima popravke svih zlatnih i srebrnih predmeta, popravlja srebrne torbice, pozlaćuje i posrebruje, čisti i popravlja service brzo i solidno zlatar Vjekoslav Grünbaum na Gospodskom trgu, kuća Vidović.

P. N. Svećenicima, Crkovernarstvima i Trgovcima javljam, da izrađujem iz pravog pčelinjeg voska svijeće u svim veličinama, koje se ne krive, ne kaplju, ne dime i ne udaraju patvorinom.

Kupujem svaku kolikoću pčelinjeg voska i meda. U zamjenu svijeća primam okapine.

Cijene umjerene!

Vlasnik
Odlikovane Tvornice voštanih svijeća
Vladimir Kulić - Šibenik.

Hrvatska zadružna tiskara u Šibeniku

prima na izradbu sve zasjecajuće radnje, te je opskrbljena vlastitom knjigovežnicom.

Izradba brza i solidna

Umjerene cijene.

Otpremu robe sa stanice Bakar u luku i obratno, te ukrcaj na parobrode preuzima najbrže i najkulantnije

Opravništvo Dalmatie - Bakar

t. j. tt. FOREMPOHER i drug
Vlastita skladišta brašna, tjestenine
i žitarica

POMORSKA AGENCIJA.

Brzjavni: FOREMPOHER, Bakar

Telefon br. 14.

Najuspješnije se oglašuje u „Narodnoj Straži“!

KNJIŽARA FILIP BABIĆ - ŠIBENIK (HRVATSKA KNJIŽARNICA - ZADAR)

Novo moderno uređen i povećan posao. — Potpuno skladište Jugoslav. knjiga. — Veliki sortiment knjiga stranih jezika. — Tvorničko skladište papira uz najjeftinije cijene. — Sav pribor za urede, općine i škole. — Skladište školskih knjiga. — Prima pretplate na stručne i periodične časopise svakog jezika i struke. — Muzikalije svake vrsti. — Pribor za pisače strojeve Stenzil i Karbon-papiri.

Otprema brza i točna a cijene jeftine. — Solidna posluga.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Glavna ulica br. 122
I. kat.

Podružnica Šibenik.

Brzjavni naslov: Gospobanka
Telefon br. 16.

Centrala Ljubljana.

Podružnice: Đakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled. — Interesna zajednica sa: Sveopćom zanatlijskom bankom d. d. u Zagrebu i njenom podružnicom u Kariovcu te Gospodarskom bankom d. d. u Novom Sadu.

Glavnica i pričuva skupa sa afilijacijama K. 50.000.000.

Podjeljuje trgovcima kredite, eskomptira mjenice, lombardira vrijednosne papire, kupuje i prodaje valute i devize, prima uloške, na tekući račun i na knjižice te obavlja sve bankovne i burzovne transakcije uz najpovoljnije uvjete.

PAPIRNICA

GRGO RADIĆ

(prije A. et G. Rude)

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica, te šibenskih razglednica.

Prodaja školskih potrepština, raznog papira te sve vrsti kancelarijskog pribora.

Trgovina raznih parfema, mirisnih sapuna, praška za zube i slično, te raznih igrački za djecu.

Cijene umjerene!

DROGARIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, tača boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala — Cvikera. Izvršuje svaku izradbu po okul. liječničkom propisu. Primaju se popravci.



BRAČA GRUBIŠIĆ :: ŠIBENIK

TELEFON 36

Po najnižim dnevnim cijenama nudjamo rezanih i iscjepanih bukovich i hrastovih drva za gorivo.

Po želji kupca obavlja se dostava i kući.

Prva jugoslavenska odlikovana tvornica

Maraškina i Likera PETAR BUZOLIĆ - SPLIT

Jadranska ul.

Telefon br. 274.

Proizvađa:

Prvoklasnu odlikovanu vrst: MARAŠKINA marke „SOKOL“ i „TRIGLAV“.

Obljubljene LIKERE: Višnjevicu - Pelinkovac - Kruškovac, i t. d.

Cognac Medicinal - Cognac Vieux - Jamaica i Tea Rum.

RAKIJE: Borovicu - Šljivovicu - Travaricu.

SIRUPE: Marenu - Granatinu - Frambua - Limonadu.

CIJENE UMJERENE!

Otprema brza i tačna. — Cijenik se šalje trgovcima na zahtjev.

Glavno Zastupstvo tvornica „Sufid“

Karbida, Kalciumcianamida i ostalih umjetnih gnojiva za državu S. H. S.

Grubišić & Comp.

ŠIBENIK (Dalmacija)

Upute i cijene daje tvrtka na zahtjev.

Brzjavni: Cianamid

Telefon Br.